

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Декан факультету педагогіки і психології

Т.О. Олефіренко

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК

освітнього ступеня магістр

галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація
шифр за навчальним планом ВВ1.1.02

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми “Академічний рисунок”, затвердженої на засіданні Вченої ради НПЦУ імені М. П. Драгоманова від “ ____ ” _____ 20 ____ року, протокол № ____.

Розробники програми: Красноголовець О. С., доцент кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М. П. Драгоманова

Затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

“ ____ ” _____ 20 ____ року, протокол № ____

Завідувач кафедри

_____ (Шевнюк О.Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис дисципліни
Шифр дисципліни ВВ1.1.02

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Кількість кредитів - 6		Методи навчання пояснювально-ілюстративний проблемно-пошуковий мультимедійний фасилітації творче завдання
Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Загальна кількість годин		
	<i>Денна - 180</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній рівень: магістр	Лекції		
	0		
Нормативна	Аудиторні заняття		
	52		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом - 1	Лабораторні заняття		Форми поточного контролю Оцінювання практичних завдань
	52		
Семестр – 1-2	Індивідуальні заняття		
	0		
Тижневе навантаження (год.) аудиторне - 2 самостійна робота - 4	Самостійна робота		
	128		
Мова навчання - українська	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС		Форма підсумкового контролю екзамен залік
	1:2		

Предмет вивчення навчальної дисципліни

Академічний рисунок у закладах вищої освіти.

Міждисциплінарні зв'язки – педагогіка і психологія вищої школи, історія образотворчого мистецтва, пластична анатомія, живопис, композиція, декоративно-прикладне мистецтво.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Академічний рисунок” є підготовка майбутнього фахівця до створення графічних зображень предметів і простору на площині та оволодіння методикою навчання цього учнів.

Завдання: основними завданнями вивчення дисципліни «Рисунок» є ознайомлення з основними напрямками розвитку рисунку на сучасному етапі, засвоєння правил графічного зображення та законів побудови форм та фігури людини на площині (конструктивну будову форми предметів, анатомію, перспективу, закони розташування світла на об'єктах), послідовного оволодіння різними видами рисунку, графічними техніками і матеріалами, створення художнього образу за допомогою виражальних засобів рисунку.

Навчальний матеріал дисципліни, зміст практичних занять, критерії та порядок оцінювання та додаткова інформація розміщені на веб-сайті курсу за посиланням <https://moodle.npu.edu.ua/enrol/index.php?id=2187>

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують

№з/п	Результати навчання	Компетентності
1	ПР02. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.	К16. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого мистецтва.
2	ПР10. Визначати мету, завдання та етапи мистецької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.	К08. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС 180 год.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Ауд	Лекц	Сем	Лаб	СРС	Ауд	Лекц	Прак	Лаб	СРС
1	Тема 1. Особливості навчання академічного рисунку м'якими матеріалами в професійних художніх закладах освіти					2					
2	Тема 2. Начерки оголеної натури, яка стоїть	1			1	18					
3	Тема 3. Рисунок оголеної натури, яка стоїть	24			24	22					
4	Тема 4. Начерки з оголеного натурника	1			1	28					
5	Тема 5. Рисунок фігури оголеного натурника, який стоїть	1			1	30					
6	Тема 6. Рисунок оголеної натури в активному русі	25			25	28					
Разом:		52			52	128					

IV. Зміст дисципліни

Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть год.	
	Всього	Лекцій
Модуль 1. Рисунок оголеної натури, яка стоїть м'якими матеріалами. Короткочасні начерки визначеної постановки оголеного натурника, який стоїть м'якими матеріалами від 20 хв. з поступовим зменшенням часу 1-2-х хвилин для вивчення руху моделі, пластики композиційної схеми. Визначення центру тяжіння та рівноваги. Знаходження опорних точок та пропорцій постаті натурника. Начерки з різних ракурсів з метою більш повного вивчення форми.	52	0

Визначення композиції для рисунку стоячої фігури натурника м'якими матеріалами.

Уточнення та фіксація пропорцій та розташування основних мас тазового та плечового поясу, торсу в цілому та кінцівок. Знаходження характеру фігури та її особливостей. Розподілення світла та тіней, розсіювання джерела світла та тіней, розсіювання джерела світла по формі тіла та нанесення межі між світлом і тінню для початку моделювання зображення. Підпорядкування деталей основній формі та визначення її конструкції. Визначення планової глибини рисунка та відповідності тону: передній план більш насичений, а другий план та тло - приглушені.

Виявлення об'ємів циліндричних частин тіла за допомогою поперечного повздовжнього нашарування м'яких матеріалів із урахуванням їх освітленості. Виділення білком найбільш освітлених місць рисунка.

Передача характерних особливостей загальної форми та деталей. Підсумковий аналіз рисунку і уточнення його загальної тональності.

Список літератури

Баммес Г. Художественная пластическая анатомия человека / Г.

Баммес. – Дрезден, 1988.

Барщ А. О. Рисунок в средней художественной школе / А. О. Барщ – М. : Изд-во Академии художеств СССР, 1963.

Беда Г. В. Основы изобразительной грамоты: рисунок, живопись, композиция : учебное пособие для студентов педагогических институтов по специальности 21.09 «Черчение, рисование и труд» / Г. В. Беда. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Просвещение, 1981.

Ростовцев Н. Н. Рисование головы человека : учебное пособие / Н. Н. Ростовцев. – М. : Изобразительное искусство, 1983.

Ростовцев Н.Н. Академический рисунок. М., Просвещение, 1973.

Тихонов С. В. Рисунок : учебное пособие для вузов / С. В. Тихонов, В. Г. Демьянов, В. Б. Подрезков. – М. : Стройиздат, 1995.

Угаров, Б.С. Учебный рисунок: учебное пособие для высших художественных учебных заведений / Б.С. Угаров, В.А. Королев, П. Варлен; под ред. Б.С. Угарова – М.: Изобразительное искусство, 1995. – 216 с.

Шаров В.С. Академическое обучение изобразительному искусству. – М., 2013.

Шембель Л. Ф. Основы рисунка : учебник для профессиональных учебных заведений / Л. Ф. Шембель. – М. : Высшая школа, 1994.

Модуль 2. Рисунок оголеної натури в динамічній позі м'якими матеріалами.

Короткочасні начерки натурника на виявлення пластики руху моделі. Визначення динаміки руху центру тяжіння та рівноваги. Знаходження пропорцій та характеру основної форми моделі. Пошук композиційного вирішення рисунку для кожного студента групи індивідуально.

Робота над можливостями виразності м'якого матеріалу, тонованого паперу, гумки в роботі “по-мокрому”.

Побудова основної форми та визначення положення кінцівок, голови, рук, ніг. Визначення першого та другого планів моделі та межі між освітленою та тінью частинами. Виявлення особливостей включення мускулатури тіла для підкреслення динаміки руху натурника. Аналіз напружених та розслаблених груп м'язів та їх цілісне вирішення. Звернення уваги на можливі перспективні скорочення тіла натурника та їх правильне зображення в рисунку.

Проведення аналізу зв'язків між частинами складної форми: голови з плечовим поясом, тазового поясу з ногами тощо. Передача схожості та виявлення індивідуального характеру моделі. Акцентування характерного та робота над цілісним баченням фігури. Узагальнення форми. Підпорядкування деталей основному пластичному рухові постаті, яка стоїть.

Список літератури

- Баммес Г. Художественная пластическая анатомия человека / Г. Баммес. – Дрезден, 1988.
- Барщ А. О. Рисунок в средней художественной школе / А. О. Барщ – М. : Изд-во Академии художеств СССР, 1963.
- Беда Г. В. Основы изобразительной грамоты: рисунок, живопись, композиция : учебное пособие для студентов педагогических институтов по специальности 21.09 «Черчение, рисование и труд» / Г. В. Беда. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Просвещение, 1981.
- Ростовцев Н. Н. Рисование головы человека : учебное пособие / Н. Н. Ростовцев. – М. : Изобразительное искусство, 1983.
- Ростовцев Н.Н. Академический рисунок. М., Просвещение, 1973.
- Тихонов С. В. Рисунок : учебное пособие для вузов / С. В. Тихонов, В. Г. Демьянов, В. Б. Подрезков. – М. : Стройиздат, 1995.
- Угаров, Б.С. Учебный рисунок: учебное пособие для высших художественных учебных заведений / Б.С. Угаров, В.А. Королев, П. Варлен; под ред. Б.С. Угарова – М.: Изобразительное искусство, 1995. – 216 с.
- Шаров В.С. Академическое обучение изобразительному искусству. – М., 2013.
- Шембель Л. Ф. Основы рисунка : учебник для профессиональных учебных заведений / Л. Ф. Шембель. – М. : Высшая школа, 1994.

4.2. Плани лабораторних занять

№	Зміст лабораторних занять	Кількість годин
1	Лабораторне заняття 1. Начерки оголеної натури, яка стоїть Задача: пошук та визначення композиції до академічного рисунку оголеної натури, яка стоїть. Робота виконується м'якими матеріалами на тонованому папері.	1
2	Лабораторне заняття 2. Рисунок оголеної натури, яка стоїть Задача: досягнення виразності рисунку оголеної натури, яка стоїть м'якими матеріалами. Робота виконується м'якими матеріалами на тонованому папері.	24
3	Лабораторне заняття 3. Начерки з оголеного натурника у динамічній позі Задача: поглибити вміння та навички в передачі зображення стоячої натури. Робота виконується м'якими матеріалами на тонованому папері.	1
4	Лабораторне заняття 4. Рисунок фігури оголеного натурника у динамічній позі Задача: набуття вмінь і навичок в зображенні оголеного натурника, який стоїть. Робота виконується м'якими матеріалами на тонованому папері.	1

5	Лабораторне заняття 5. Рисунок оголеної натури в активному русі Задача: набуття вмінь і навичок в зображенні оголеного натурника в активному русі. Робота виконується м'якими матеріалами на тонованому папері.	25
---	---	----

4.3. Організація самостійної роботи студентів

№з/п	Завдання	Форма звітності
1	Копіювання оголеної фігури з класичного зразка	начерки
2	Начерки фігури людини в русі	начерки
3	Начерки голови, рук та ніг	начерки
4	Рисунок оголеної фігури за уявою	рисунки

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Барщ А. О. Рисунок в средней художественной школе / А. О. Барщ – М. : [SEP]Изд-во
2. Шаров В.С. Академическое обучение изобразительному искусству. – М., 2013.

V. Контроль якості знань студентів

5.1.Форми і методи поточного контролю

	Бали
5 курс – 10 семестр	
Рисунок оголеної натури, яка стоїть м'якими матеріалами	40
Рисунок оголеного натурника, який стоїть у динамічній позі	40
Рисунок оголеного натурника, який стоїть	20
Поточний рейтинговий бал	100

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

№ п/п	Вид навчальної діяльності	Кількість балів
1	Підсумковий рейтинговий бал - залік	100
2	Підсумковий рейтинговий бал - екзамен	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧИХ РОБІТ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧИХ РОБІТ				
	5 балів	4 бали	3 бали	0 балів
Змістова повнота й оригінальність навчально-творчої роботи 33,3%	Ідея навчально-творчої роботи повністю відповідає змісту завдання, є художньо виразною та цілісною, самостійною та інформативною	Ідея навчально-творчої роботи відповідає змісту завдання, є досить виразною та інформативно, містить елементи оригінальності	Ідея навчально-творчої роботи частково відповідає змісту завдання, є маловиразною й малоінформативно, що ґрунтується на існуючих зразках	Ідея навчально-творчої роботи не відповідає змісту завдання або є невиразною та шаблонною
Образотворча грамотність навчально-творчої роботи 33,3%	Студент застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), використовує образотворчі техніки з майстерністю	Студент частково застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), використовує образотворчі техніки з достатнім вмінням	Студент застосовує закони і прийоми композиції та використовує образотворчі техніки на елементарному рівні	Студент ігнорує закони і прийоми композиції, не володіє образотворчими техніками

Презентація 33,3%	Студент дотримується послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, результат роботи характеризується акуратністю та контролем за процесом	Студент загалом дотримується послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, поодинокі моменти неакуратної роботи не впливають на загальне художнє враження	Студент слабо опанував послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, неконтрольованість і неакуратність процесів заважає художньому сприйманню кінцевого результату	Студент ігнорує грамотну послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, робота виконано неакуратно та поза творчим контролем
----------------------	--	--	--	--

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Навчально-методична карта дисципліни „Академічний рисунок”

Всього 180 год., самостійна робота – 128 год., лекції – 0 год., аудиторні заняття — 52 год., лабораторні – 52 год.

I семестр

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модулі	МОДУЛЬ 1 Рисунок оголеної природи, яка стоїть м'якими матеріалами.												
Лекції													
Дати													
Теоретичні розділи													
Теми лекцій													
Лабораторні заняття	Начерки оголеної природи, яка стоїть							Рисунок оголеної природи, яка стоїть					
Самостійна робота	Копіювання студентами класичного зразка оголеної природи м'якими матеріалами							Начерки з природи					
Види контролю	Оцінювання							Оцінювання					
ЕКЗАМЕН													

II семестр

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модулі	МОДУЛЬ 2 Рисунок оголеної природи в динамічній позі м'якими матеріалами												
Лекції													
Дати													
Теоретичні розділи													
Теми лекцій													
Лабораторні заняття	Начерки оголеної природи в динамічній позі							Рисунок оголеної природи в динамічній позі					
Самостійна робота	Виконання студентами начерків оголеної природи в динамічних позах м'якими матеріалами.							Начерки з природи, копіювання рисунків видатних майстрів					
Види контролю	Оцінювання							Оцінювання					
ЗАЛІК													

VII. Основні і допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу Основні

1. Баммес Г. Художественная пластическая анатомия человека / Г. Баммес. – Дрезден, 1988.
2. Барщ А. О. Рисунок в средней художественной школе / А. О. Барщ – М. : Изд-во Академии художеств СССР, 1963.
3. Беда Г. В. Основы изобразительной грамоты: рисунок, живопись, композиция : учебное пособие для студентов педагогических институтов по специальности 21.09 «Черчение, рисование и труд» / Г. В. Беда. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Просвещение, 1981.
4. Ростовцев Н. Н. Рисование головы человека : учебное пособие / Н. Н. Ростовцев. – М. : Изобразительное искусство, 1983.
5. Ростовцев Н.Н. Академический рисунок. М., Просвещение, 1973.
6. Тихонов С. В. Рисунок : учебное пособие для вузов / С. В. Тихонов, В. Г. Демьянов, В. Б. Подрезков. – М. : Стройиздат, 1995.
7. Угаров, Б.С. Учебный рисунок: учебное пособие для высших художественных учебных заведений / Б.С. Угаров, В.А. Королев, П. Варлен; под ред. Б.С. Угарова – М.: Изобразительное искусство, 1995. – 216 с.
8. Шаров В.С. Академическое обучение изобразительному искусству. – М., 2013.
9. Шембель Л. Ф. Основы рисунка : учебник для профессиональных учебных заведений / Л. Ф. Шембель. – М. : Высшая школа, 1994.

Допоміжні

1. Анисимов Н. Н. Основы рисования : учебное пособие для вузов / Н. Н. Анисимов. – М. : Стройиздат, 1974.
2. Кале, П. Карандаш: искусство владения техникой: пер. с англ. / П. Кале. – Минск: Поппури, 2003. – 159 с.
3. Кирцер Ю.М. Рисунок и живопись - М., 1998
4. Клее П. Педагогические эскизы. - М., 2004.

VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20__/20__ н.р.